

R

REVEIL-SERIE

GOD ZAL ONS HET GOEDE
DOEN ZIEN

THEODORUS ADRIANUS CLARISSE JR.

N°. 565

MEI 2020

Bericht van de redactie

In deze tijd waarin het coronavirus rondwaart en vele slachtoffers maakt, wil de redactie van de Reveil-serie de lezers deze preek aanbieden. Dit in betrokkenheid op Gods gemeente opdat ze in deze bange tijd leiding, troost en bemoediging mag ontvangen vanuit het Woord door middel van ons overgeleverde geschriften. Ook de vorige en de volgende uitgave (april en juni/juli) gaan hierover:

- nr. 564 van Hermann Friedrich Kohlbrügge over Psalm 77:1-14
- nr. 566 van Johannes Barueth over 2 Samuël 14:11-17.

THEODORUS ADRIANUS CLARISSE JR

De kleinzoon van de ons inmiddels bekende Clarisse (Reveil-serie preken nrs. 486, 489 en 535), heette ook Theodorus Adrianus Clarisse. Hij was de zoon van Johannes Clarisse, predikant en later hoogleraar te Harderwijk en Leiden, en Catharina Cornelia van Eck. Clarisse Jr. werd op 18 februari 1795 te Leiden geboren. Hij studeerde theologie in Harderwijk en Leiden en promoveerde in maart 1819 bij zijn vader op een dissertatie over de psalmen hammaäloth. In augustus van dat jaar werd hij predikant in Doorn. In 1822 trouwde hij met predikantsdochter Johanna Houkje Heringa. Eind 1823 werd Clarisse Jr. hoogleraar kerkgeschiedenis in Groningen. Zijn belangstelling ging vooral uit naar de kerkvaders en de middeleeuwen. In zijn inaugurele rede bepleitte hij dat ook de studie van de vroomheid onderdeel moet uitmaken van de theologie. Tot zijn nagelaten geschriften behoort een uitgebreide

studie over Geert Groote: ‘Over den geest en denkwijze van Geert Groote, kenbaar uit zijne schriften’ (Archief voor Kerkelijke Geschiedenis, inzonderheid van Nederland, pag. 355-379, deel 1 1829).

Clarisse Jr. was een breed begaafd mens. Hij ging ook onderwijs geven in de inleiding en de exegese van het Oude Testament, exegetiseerde met zijn studenten b.v. de boeken Job en Jesaja. Bij de uitleg van Job maakte hij ook gebruik van zijn kennis op het gebied van de natuurkunde en de natuurlijke historie. Hij maakte deel uit van een letterkundige vriendenkring, verzamelde veel materiaal over de kerkgeschiedenis van noordoost Nederland, was betrokken bij de uitgave van twee oude Arabische handschriften en was ook muzikaal begaafd; hij speelde veel op zijn lievelingsinstrument, de piano forte.

Als academieprediker stond Clarisse Jr. hoog aangeschreven. Enkele keren was hij adviseur van de algemene synode. Toen hij van de sy-

node van 1828 op de terugreis bij zijn vader in Leiden logeerde, werd hij ziek. Een maand eerder was daar ook zijn enige zoon levenloos geboren. Ook hij stierf bij zijn vader thuis, nog maar 33 jaar oud.

Hij had een heel sterke band met zijn vader, die zijn eerste en voornaamste leermeester is geweest. Zijn vader verzorgde ook de schriftelijke nalatenschap, maar vanwege zijn vroegtijdige dood bleef veel van het werk van de jonge Clarisse onafgewerkt of ongepubliceerd, waaronder de bewerking van een handboek over de moraal.

Bron:

- Biografisch Lexicon voor de Geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 5, pag. 118-120.

De preek die u hierbij wordt aangeboden is herschreven in de taal en stijl van het tegenwoordige Nederlands. Ze is te vinden in de ‘Nage-

laten Leerredenen' uitgegeven te Groningen in 1829, bij W. van Boekeren, pag. 265-288. De titel luidde toen: 'Moed en hoop opgewekt door betamelijk vertrouwen op God'.

De preek is uitgesproken op 19 november 1826, bij gelegenheid van de heersende volksziekte. In de maand juli van het jaar 1826 brak in de stad Groningen een hevige epidemie uit. Er werd wel gesproken over de 'Groninger ziekte', ook wel 'Volksziekte'. Hoogstwaarschijnlijk betrof het de ziekte malaria, een term die pas eind negentiende eeuw ingang vond. Uiteindelijk stierf 10 procent van de Groninger bevolking aan deze epidemie. De ziekte bracht zo'n grote ontwrichting van het economisch leven met zich mee, dat velen tot armoede vervielen.

GOD ZAL ONS HET GOEDE DOEN ZIEN

door

THEODORUS ADRIANUS CLARISSE JR

*Velen zeggen: Wie zal ons het goede
doen zien? Verhef Gij over ons het licht
van Uw aanschijn, o HEERE!*

Psalm 4:7

In de wereld om ons heen merken wij de vele bewijzen van een goddelijke voorzienigheid op en zien we overal wijsheid en orde, en regels ter bevordering van heil en geluk.

- Als we dan vol van die opvattingen te rade gaan in de Heilige Schrift en de verhalen van goddelijke zegeningen en uitreddingen;

- als we zien de bewijzen van goddelijke liefde en barmhartigheid die we ook in rampen kunnen opmerken;
- als we de beloften zien die de Zoon van God Zelf aan de mensen gedaan heeft, en de hartelijke gemoedsuitingen van hen die op de goddelijke beloften hun vertrouwen stellen;

als we dit alles met een opmerkzaam en gevoelig hart lezen en in ons opnemen, dan zouden we haast wel denken dat ieder die slechts ogen heeft om te zien en oren om te horen, bovenal ieder tot wie het Evangelie gekomen is, bereid moet zijn om in de Heere rust te vinden, en ook zijn levensweg blijmoedig toe te vertrouwen aan de alles besturende voorzienigheid van God. In welke omstandigheden van het leven hij ook verkeert en wat hem ook overkomt. Maar helaas onze dagelijkse en herhaalde ervaring overtuigt ons spoedig van het tegendeel. Zeker als we slechts een ogenblik in ons eigen hart zien of op onze medemensen letten. In plaats van deze gezindheid, die de redelijke

mens past, aan de dag te leggen, en ons te verheugen in de zorg van de Heere Die het licht van Zijn aanschijn over ons verheft, stemmen wij al te gemakkelijk in met hen die steeds maar vragen: *Wie zal ons het goede doen zien?* Vooral als dit gebeurt in een tijd van algemene tegenspoed en druk.

In plaats van zich aan het enige echte anker vast te houden, laat de zwakke mens het ranke schip van zijn vertrouwen door de golven van de wereld heen en weer slingeren. Of hij wendt het naar klippen waar hij niets dan teleurstelling en verderf te wachten heeft. Als ik mij niet bedrieg, ziet hierin menig een van mijn toehoorders zijn beeld getekend. Hij moet met schaamte belijden dat zijn geloof in deze dagen op een harde proef wordt gesteld en niet onwankelbaar is gebleken. Zo iemand zal dan ook graag in het huis des Heeren kracht zoeken te krijgen om met nieuwe moed aan de stormen het hoofd te kunnen bieden en met vaste hand het roer te kunnen houden.¹

1 Zie de beschrijving van de tijdsomstandigheden waarin de preek werd gehouden op pagina 6.

Ik reken het tot mijn plicht aan uw wens tegemoet te komen. De woorden van de psalmdichter, die u zijn voorgelezen, zullen ons gelegenheid geven om over dit onderwerp na te denken. Deze woorden passen in onze tijd en zullen onder de goddelijke leiding niet zonder vrucht zijn.

1. Wij zullen allereerst over het gedrag nadenken van de *velen*, over wie de tekst spreekt dat ze zeggen: *Wie zal ons het goede doen zien?*
2. Ten tweede zullen we letten op de taal van de dichter zelf: *Verhef Gij over ons het licht van Uw aanschijn, o Heere!*
3. Tenslotte zullen wij, dat wat ons in het algemeen onder de aandacht is gebracht, bijzonder toepassen op onze tijd, onze lasten en onze omstandigheden.

Moge de Heere Zelf onze harten met Zijn Geest vervullen, en zo mijn prediking voor ons allen vruchtbaar maken. Amen.

1. Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien?

Drie vragen dringen zich aan ons op:

- a. Wat willen zij daarmee zeggen?
- b. Waarom zeggen ze dat?
- c. Is wat zij zeggen wel een goede vraag?

Wij zullen proberen deze vragen eerst te beantwoorden.

a. Allereerst dus: Wat bedoelen zij daarmee, die zeggen: *Wie zal ons het goede doen zien?* Wij kunnen om dit te weten te komen, niets beters doen dan na te gaan over welke mensen de dichter hier spreekt. Maar hierbij doen zich wel enkele moeilijkheden voor. De psalm waarvan de tekst ontleend is, kan op verschillende manieren verklaard worden. Sommigen menen hierin te zien een klacht over de vervolging door vijanden. Anderen een opwekking aan vrienden of broeders, weer anderen denken aan iets heel anders. Ik zal u met hun verschillende opvattingen niet vermoeien.

Alleen wil ik opmerken, dat het mij na langdurige overwegingen voorkomt, dat David deze psalm maakte toen hij zich in soortgelijke omstandigheden bevond als die tot de vorige psalm aanleiding gaven. Na jarenlang vol roem geregeerd te hebben, werd hij ten slotte op al hoge leeftijd door zijn eigen zoon van de troon gestoten. Door bijna allen werd hij, naar het scheen, verlaten. Als een arme vluchting moest hij de grenzen van zijn rijk zoeken om veiligheid te vinden. Toen ondervond hij hoe weinig hij op uiterlijke glans kon rekenen. Dezelfde mensen die zich voor hem in het stof gebogen hadden, schonken geen aandacht meer aan hem, maar toonden ondubbelzinnig hun vermetelheid. Altijd gereed om een opgaande zon te aanbidden, hoopten ze nu bij Absalom in het gevlij te komen door zijn vader op de meest grievende wijze te krenken. Laaghartige Simeï's in menigte beledigden David door kwalijke behandelingen, waartegen het menselijk gevoel zich verzet. Of zijn zaak rechtvaardig

of onrechtvaardig was, of hij door de Heere begunstigd werd of niet, daar maakten zij zich geen zorgen over. De gunst van vorsten was hun doel, en als zij die konden verkrijgen, dan was de gunst van de Heere hun onverschillig. Mij dunkt, het zijn deze mensen die David op het oog had, toen hij deze psalm dichtte. Het waren zijn onderdanen, maar ze erkenden hem niet en verloochenden zijn gezag. Vandaar die schijnbare grilligheid die er de oorzaak van is, dat de ene uitlegger aan vrienden van de dichter denkt en de andere aan vijanden. Over zijn zoon spreekt hij met geen enkel woord. De droefheid over diens gedrag lag diep in zijn hart begraven. Deze barstte pas los toen hij de voor hem niet te verdragen tijding ontving van zijn treurige einde. Maar die wankelbare menigte, die hem beurtelings vleide of beschimpde, zij wekten zijn verachting op of liever zijn medelijden. Hij beschouwde hen als dwalenden, als ongelukkigen, die het wezenlijke geluk verlieten voor schijn. Ze kwamen hem nog

eerder beklagenswaardig voor, dan dat ze hem in feite toornig maakten. We horen hier de ware vader van het volk spreken, die zelfs aan zijn oproerige onderdanen zijn liefde niet onthoudt, maar uit de volheid van zijn hart tot hun heil tracht te spreken. Daarom gaat ernst met zachtheid gepaard. Deze mengeling van gevoelens geeft aan het gedicht die aandoenlijke toon, die het hart treft en strelend op het gevoel werkt. David zelf had zich steeds in lief en leed, zelfs temidden van zijn struikelingen aan de Heere gehouden. Het greefde hem dat hij zovelen anders zag handelen. Het ging hem nog minder ter harte dat men hem zelf onheus bejegende, dan dat men hem en zijn God scheen te honen. Terwijl hij zijn onbezweken geloof in God bij herhaling belijdt, bindt hij naast zichzelf dit vertrouwen ook alle anderen op het hart.

Ik erken graag dat de woorden *Wie zal ons het goede doen zien*, op zichzelf een algemene betekenis toelaten. Daarom zouden ze ook wel

kunnen vertaald worden met: *O, mochten we het goede eens zien. O, mochten we eens echt gelukkig worden.* Maar als ik enigszins op mijn gevoel mag afgaan, dan heeft het de schijn dat David zijn bede - dat de Heere het licht van Zijn aanschijn over hen wil verheffen – anders dan het gewone taalgebruik wil doen zijn. En als ik dan zie op het verband waarin deze psalm gemaakt is en de hele samenhang van de tekst; als ik in het bijzonder let op het vorige vers waarin de dichter opwekt tot vertrouwen op de Heere, en alzo wantrouwen tegen de Heere stilzwijgend berispt; als ik dit alles met elkaar vergelijk, dan meen ik hieruit te kunnen opmaken, dat het taalgebruik van die velen van wie David zich onderscheidt, wel degelijk een van het gewone afwijkende bedoeling heeft, die niet tot hun eer strekt. Ze zeggen: **Wie** zal ons het goede doen zien? Dit laat zien dat zij met voorbijzien van Hem Die dit alleen kan en Die dat door grote wonderdaden aan Israël voldoende had bewezen, dat ze buiten Hem naar andere

hulp uitzagen. In een dwaze, door eerzucht gedreven jongeling stelden ze meer vertrouwen dan in de onveranderlijke en grote God.

Hun spreken bewijst wantrouwen tegen Hem Die alleen het vertrouwen waard is en een vertrouwen op hen die niets dan wantrouwen waardig zijn. En zou dit taalgebruik, misschien met andere woorden uitgedrukt, ook nu nog wel vreemd zijn? Zouden dergelijke meningen ook nu niet op gelijke wijze voorkomen? Zeg ik te veel als ik zowel mezelf als mijn hoorders ervan beschuldig met meer of minder schuld zich zo weleens geuit te hebben?

b. Onze tweede vraag is: Waarom zeggen ze dat? Waarom zeggen dan zovelen: *Wie zal ons het goede doen zien?* Ze zeiden het vroeger, en ze zeggen het ook nu. Een verstandig gezegde is het zeker niet, want wie nadenkt, heeft het antwoord al gereed voordat de vraag geuit is. Er moeten dus andere oorzaken zijn die redelijke

mensen zo doen spreken. De voornaamste willen we overdenken.

Het kan lichtzinnige taal zijn. De voortreffelijke eigenschap van onze geest om telkens verder te willen komen, hoger te willen stijgen, meer te willen weten, groter geluk te willen genieten, wordt evenals al het goede in de mens maar al te vaak door de zonde in een verkeerde vaardigheid veranderd. Evenals toegeeflijkheid kan ontaarden in zwakheid, mededeelzaamheid in verkwisting en het meest edele gevoel in verachtelijke hoogmoed, zo kan ook bij velen de zucht naar meer en groter leiden tot een dwaze begeerte naar verandering, die zelden verbetering, maar meestal achteruitgang oplevert. Waar zo'n onstandvastige vluchtigheid het hart inneemt, daar ziet men een onophoudelijk jagen naar wat anders. De ene arbeid moet voor de andere, de ene bezigheid voor de andere wijken. Verstrooiing en kwellling wisselen elkaar zonder ophouden af. Zo wordt er geen denkbeeld, hoe dwaas en ongelooflijk ook geopperd,

of men grijpt het aan en laat het een ogenblik later voor een nog veel ongerijmder zaak varen. Van elke nieuwigheid verwacht men iets goeds. Er kan geen verandering in kerk, staat, maatschappij of huishouding plaats hebben of men verheugt zich erin als in een nieuwe bron van genoeg. En kort daarna roept men weer evenals tevoren: Wie, wie toch zal ons het goede doen zien?

Maar het kan ook de taal zijn van mismoedigheid en teleurstelling. Niet weinig mensen, die zelfs menen boven anderen uit te munten, steunen op eigen kracht. Ze maken grote plannen, stellen zich een verheven beeld van geluk voor en gebruiken alle middelen die in hun macht zijn om dat geluk te bereiken. Als hun dit lukt, geven ze zichzelf daarvan de eer. Ze lijken op die veroveraar, die in de heilige bladen zo treffend uitgebeeld wordt, die offert en wierookt aan eigen garen en net, waarmee hij de volken als het ware tot zich had gesleept. Maar zie, zijn bedoelingen mislukken. Ongedachte

gebeurtenissen werpen zijn gebouw omver. Zijn streven diende alleen om zijn val des te groter en schadelijker te maken. Daar ligt zijn vertrouwen in het zand. Hij voelt dat hij tekortschiet en de hulp van anderen nodig heeft om het geluk te bereiken. De enige die hem helpen kan, kent hij niet. Ander geluk dat hem voor ogen stond, heeft hij niet leren waarderen. Terneergeslagen en verbitterd roept hij wrevelig uit: Wie zal mij dan het *goede* toch doen zien? Maar nooit klinken die woorden ellendiger dan wanneer ze de taal van de wanhoop zijn. Hoe verhard en hoe halsstarrig de zondaar ook dikwijls is, aan zijn geweten kan hij niet ontkomen. Voor de verwijten daarvan moet zelfs zijn trots in het einde bukken. Hij weet het dus vroeg of laat met stellige zekerheid dat hij de Heere van de hemel en van de aarde, zijn toekomstige rechter, maar die tegelijk de enige bron van het goede is, schromelijk beledigd heeft. Hij moet het vonnis dat over hem geveld zal worden, goedkeuren. Evenwel is hij nog

te veel en van harte aan de zonde gehecht. Hij zou gebruik moeten maken van het evangelie en met schuldbelijdenis en oprechte bekering vergeving moeten zoeken in het bloed van Christus. Zo blijft hij geslingerd tussen zonde en vrees. Zijn verstand zegt hem, dat alleen God helpen kan. Zijn hart echter gevoelt zich de hulp van God niet waard. In wanhoop grijpt hij dan de ene, dan weer de andere rietstaf aan. Maar zij breken en doorboren hem de hand. In vertwijfeling roept hij uit: Wie, wie ter wereld zal *mij* het goede doen zien?

c. Ten slotte kunnen we ons afvragen: Is het dan wel een goede vraag?

Die vraag blijft dus: Als velen zeggen – *Wie zal ons het goede doen zien* – is dit dan wel een goede vraag? Het antwoord hierop mag ik, dunkt me, na wat over de oorzaak van deze vraag gezegd is, gerust aan uzelf overlaten. Ik geef graag toe dat niet allen die zo spreken, even schuldig zijn. Ook mensen die anders

Godvrezend zijn en op God vertrouwen, kunnen weleens in zulke benarde omstandigheden geraken, dat zij anders spreken dan ze eigenlijk bedoelen en zichzelf voor een ogenblik vergeten. Er kunnen soms ook in het hart van de meest oprechte vereerder van God, en van hem die vast overtuigd is van het heilzame van het Godsbestuur, toch nog wel enige twijfels opkomen. Wie de gang van God in Zijn voorzienigheid lange tijd meent te hebben kunnen volgen, kan zich toch weleens in zijn verwachtingen bedrogen zien. Dit drukt hem naar beneden en doet hem ongewild vragen: Is het dan God niet meer Die het goede doet zien? Langdurige rampen, lichaam en geest terneerdrukkende zorgen, verliezen die het hart doorboren, brengen de beste mens weleens uit zijn gewone doen. Wie zal een hoogmoedig of een streng oordeel willen vellen over een onbedachtzaam woord, zeker als het hem, die het zei, al spoedig een hartelijk verdriet veroorzaakte? Maar in het algemeen is het toch waar dat deze

taal, die uit meer of minder troebele bronnen afkomstig is, toch altijd de taal van het onge-loof is. En niemand, ook u die met gezond verstand te werk gaat, wil de verdediging van het ongeloof op zich nemen. U voelt zelf wel aan, dat zo'n taal eerder grote schade kan aanrichten dan dat ze enig voordeel kan brengen. Zelfs de geringste hulp kan er niet door verkregen worden, en de gevolgen daarvan kunnen gevaarlijk en verderfelijk zijn. Ze zijn er de oorzaak van dat de mens zich verwijdert van God, zonder Wie hij niets is en evenmin iets kan doen. Wie naar mensenhulp buiten God omziet, zal gemakkelijk de grootste misdaden bedrijven om die hulp te verkrijgen. Geen laagheid is hem te vernederend, geen wreedheid te onmenselijk, zo hij maar zijn doel kan bereiken. En zo hij tot dit uiterste niet vervalt, toch brengt het vertrouwen op mensen – dat noodzakelijk van wantrouwen met betrekking tot God vergezeld gaat – altijd het nadeel met zich mee dat het ons blootstelt aan teleurstelling op teleurstel-

ling, aan verdriet op verdriet. En wie ziet niet in, dat dit een vruchtbare bron kan worden van zwaarmoedigheid, mensenhaat en al dergelijke rampzalige gevolgen? Om nog maar te zwijgen van de schuld die we op ons laden, als wij God tot een leugenaar maken.

Hoe treffend zegt daarom Gods Woord: Vervloekt is de man die op een mens vertrouwt, die vlees tot zijn arm stelt, wiens hart van de Heere afwijkt. Want hij is gelijk aan de dorre struik in de wildernis, die het niet voelt als het goede komt. Hij verblijft in brandende streken, in ziltig land, waar niemand woont. Gezegend daarentegen is de man die op de Heere vertrouwt, en wiens vertrouwen de Heere Zelf is. Hij is als een boom geplant aan het water en die aan de stroom zijn wortelen uitschiet. Hij voelt het niet als de hitte komt, want zijn blad blijft groen. Om een jaar van droogte bekommert hij zich niet, want hij houdt niet op vrucht te dragen.

2.

Hoe gunstig steekt hierbij de bede van David zelf af als hij zegt: *Verhef Gij over ons het licht van Uw aangezicht, o HEERE*. Deze woorden moeten we in de *tweede* plaats overdenken.

Het is niet genoeg, zijn vertrouwen niet op andere mensen of op iets anders buiten God te stellen. Want ook dat zou kunnen terwijl het hart toch ongelovig blijft. Er zijn lauwe, onverschillige, of ook ongevoelige mensen die geen wensen hebben en die eigenlijk door geen rampen zich bedrukt voelen. Ze schijnen gelukkig en zijn tevreden met wat ze hebben en zijn. Ze zijn weinig vatbaar voor geluk en voor alles wat goed schijnt. Langdurige verwaarlozing van zichzelf, of soms een treurige toestand van lichaam en geest is daarvan de oorzaak. Maar dezen zijn daarom niet beter dan de overigen. De mens moet hiermee in zeker opzicht niet tevreden zijn. Een hogere bestemming en een hogere roeping wenken hem. Hij mag niet weigeren aan deze roepstem gehoor te geven.

Hij moet wel naar iets anders streven, maar dat andere moet hij niet hier beneden, maar daarboven zoeken. Hij moet het niet met hulp van mensen, maar met de bijstand van God proberen te verkrijgen. De enige gezindheid die hem past, is die welke David in de tekst aan de dag legt: *Verhef Gij over ons het licht van Uw aanschijn, o Heere*. Dit moet het dagelijkse gebed van een christen zijn, in welke omstandigheden hij ook mocht geraken. U weet toch wel wat de betekenis van dit gebed is? Bekendheid met de spreektrant van de Bijbel doet ons die gemakkelijk begrijpen. Ze is eigenlijk ontleend aan de denkwijze van het Oosten en de slaafse verering die men in deze streken aan vorsten toebrengt. Alles wat deze vorsten betreft, wordt zoals men wel zegt, ten hemel toe opgevijseld en vertoont het beeld van alles wat er aan groots en heerlijks in de natuur te zien is. Als het soms als een gunstbewijs aan iemand van zijn onderdanen toegestaan wordt tot hem te naderen, is het hun alsof de zon in haar pracht

opgaat. Ze vallen ter aarde neer voor de verblindende glans. Vandaar dat zij gewoon zijn te zeggen, als ze een buitengewoon geluk willen omschrijven dat hun door de vorst geschonken wordt: Hij verhief over ons het licht van zijn aangezicht.

Maar de ware en vrome Israëliet kent geen andere Koning dan de Heere. Wat andere volken ook van hun heersers mochten verwachten, de Israëliet bad tot Hem Die hemel en aarde geschapen heeft en Wiens troon daarboven is, als hij zegt: *Verhef Gij, Gij alleen, o Heere, over ons het licht van Uw aanschijn*. Misschien is deze onwankelbare gehechtheid aan de Heere en dit vertrouwen op Zijn bescherming bij niemand ooit meer zichtbaar geweest, dan bij de vrome dichter van deze psalm. Al van zijn vroegste jeugd aan verdrukt en aan vele wisselingen in het leven onderworpen, had hij in deze school van tegenspoed geleerd dat de Heere alleen zijn toevlucht en veilige vesting was. Hoewel hij zwak was en voor vele verlei-

dingen bezweken, bezweek hij echter nimmer in trouw aan Hem aan Wie hij leven en krachten had toegewijd. Uit menig dreigend gevaar door de Heere gered, hield hij het oog ook op Hem gevestigd bij alles wat hem onheil scheen te voorspellen.

Zijn eigen zoon kwam tegen hem in opstand. Zijn bevoorrechte onderdanen waren hem vergeten. Ze verachtten en beschimpten hem. Hij wist niet of hij ooit nog de stad Gods, de burcht Sion, zou betreden. Hij scheen voor altijd van de plaats der openbare Godsverering verwijderd. Zijn leven was zelfs ieder ogenblik in gevaar. De overwinning, zo hij die al behalen mocht, was bij voorbaat bitter omdat hij die niet anders dan met de ondergang van zijn eigen zoon kon verkrijgen. Maar in weerwil van dit alles, bleef hij in de Heere bemoedigd. Hij vertrouwt met volle zekerheid dat de Heere hem verhoren zal op zijn smeekgebed. Met gerustheid legt hij zich neer en weet dat God hem zeker zal doen wonen. Ook nu voelt hij dat de

Heere hem meer vreugde in het hart geeft, dan zijn vervolgers konden smaken in het volop genieten van koren en most. Hij voelt zich verbonden aan God. Dat is hem genoeg. De bede die van zijn lippen vloeit is deze: *Verhef Gij over ons het licht van Uw aanschijn, o Heere!* Moet ik veel woorden gebruiken om u het schone en edele van zo'n gezindheid aan te tonen? Er is niemand die de taal van David onverstandig en ongepast noemt. Ieder gevoelt dat deze taal ook de zijne moet worden, als hij aan het bevel van de Heere gehoorzaamt en de weldaden van de Heere zal beantwoorden. Hoe verstandig deze gezindheid is, blijkt uit het voorbeeld van David zelf. Wat een weldadige invloed op zijn gedrag en gemoedsrust had zijn vertrouwen op de Heere. Hij wist dat God alleen helpen kon, maar ook zeker helpen zou, in welke benauwdheid de mensen hem ook zouden brengen. Daarom was hij zonder vrees. Deze rust bewaarde hem voor onmatige en onredelijke drift en toorn. Geen mens kon hem

iets doen zonder de wil van de Heere. Hij kon dan ook gerust de wraak aan God overlaten. Zijn geest ziet zijn vijanden als ongelukkigen, die een heilloze strijd voeren tegen de Heere der legerscharen. Hij spreekt in deze psalm met hetzelfde medelijden tot hen, zoals hij tevoren tegenover Saul toonde toen deze in zijn macht geraakte.

IJverig deed hij zijn best om zijn koninkrijk terug te krijgen. Hij deed dit met een bloedend hart, want het zou mogelijk het leven van zijn geliefde zoon kosten. Maar het was de wil van de HEERE en die was goed, en zijn leed moest zeker medewerken tot zijn heil. Op deze manier handelt en denkt hij die op God vertrouwt. Zijn gemoed bewaart een stille kalmte, al loeien de woedende orkanen op hem heen. Hij vreest niet, wat er ook gebeuren zal. Geen angstige zorgen verscheuren zijn hart. Geen ongevallen slaan hem ter neer. Zelfs de dood met haar verschrikkingen is niet in staat hem

te schokken. Hij weet toch dat ook zijn leven bij de Heere veilig is. Hij steunt op die belofte: *Roep Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal u eruit helpen.* Daarom is de bede altijd op zijn lippen: *Verhef Gij, o Heere, over ons het licht van Uw aanschijn.*

Zo stemmen zijn belang en zijn plicht ook hier weer overeen, zoals altijd. Want niets is meer passend, dan dat een mens, een aardworm, zijn vertrouwen stelt op zijn Schepper. Op Hem Die ons het leven en de adem geschonken heeft, in Wie wij ons bewegen en leven en zijn. Zou Hij niet genoegzame blijken van Zijn macht en liefde in de werken van Zijn almacht hebben vertoond, dan zou dit ene, dat Hij voor zondaren Zijn Zoon gaf, meer dan voldoende zijn om allen toe te roepen: *Wentel uw weg op de Heere en vertrouw op Hem.* De sterkste beweegredenen die op het gemoed kunnen werken, zoals ontzag en dankbaarheid drijven ons ertoe aan. Op wie zouden we vertrouwen als we het niet op de Heere zouden doen? Hij kan en Hij wil

ons helpen. Hij toont Zijn terechte verontwaardiging tegenover hen die de uitgestoken hand van ondersteuning niet willen aangrijpen, maar liever in hun ellende blijven. Hij gebiedt met al de majesteit van een hoogverheven Wetgever: *Vertrouw op Mij*. Wee de sterveling die aan dit bevel ongehoorzaam is.

U ziet daarom, toehoorders, dat het niet voldoende is deze bede David na te zeggen. Het komt vooral op de gesteldheid van het hart aan, waaruit die bede voortvloeit. Alleen een hart, dat zichzelf verloochent en op God gericht is, kan deze taal op de juiste wijze overnemen. Als u zo gestemd bent – en het Evangelie geeft u daartoe zo'n ruime mogelijkheid – als u zo gezind bent, als u de Vader van onze Heere Jezus Christus zo liefhebt, wees dan gerust. Ook u heeft Hij Zich tot een gunstgenoot afgezonderd. U zult niet vergeefs bidden: *Verhef Gij over mij het licht van Uw aanschijn, o Heere!*

3.

Dit wil ik nu, mijn plaatsgenoten, in het bijzonder toepassen op onze tijd, op onze lasten en onze omstandigheden. Daarom zeg ik tot u bij wie als gevolg van de bange nood der tijden deze woorden mede uit het hart opwellen: *Wie zal ons toch eens het goede doen zien? Wie zal ons nog eens herstellen en genezen?*

Ik weet wel en het is mogelijk dat er sommigen zijn, die deze wens niet kennen. Aan wie de tijd geen kwaad, maar goed schijnt aan te brengen. Die temidden van de algemene rampspoed, zich door woeker en bloedgeld verrijken. Die zich mesten met de tranen van het ongeluk. Ik weet wel, en het is waar, dat er zulke hardvochtigen zijn. Ze zijn door de hand van God tot nog toe niet aangeraakt. Ze wanen zich onbereikbaar en sluiten hun hart en hand af voor zovelen, die hen eens voor de rechterstoel van God zullen aanklagen. Deze mensen bekommeren zich er niet om of het goede nu of nooit door anderen verkregen wordt. Maar ik ver-

wacht deze laaghartigen niet in ons midden. En zo zij hier al zijn, om hun versteende harten te breken is er meer geweld nodig dan ik kan aanwenden. Een vreselijk oordeel hangt hun boven het hoofd. Gelukkig zij die, voor het te laat is, tot inkeer komen.

Maar ik mag van u, tot wie ik spreek, betere dingen verwachten. U treurt met de treurenden en lijdt met de lijdenden. Als familie en bekenden in onheil gedompeld en dikwijls voor de tijd weggenomen worden, laat het u niet onverschillig. U bleef gespaard of werd gered. Ook ontrukte de dood geen lievelingen aan uw hart, en leed u geen nadeel in uw bezit. Hoe weinigen van u zullen dit kunnen zeggen. In vele opzichten waren de gevolgen van de ramp ook uw deel. Hoe dikwijls had ook u geen aanleiding om uit te roepen: *Wie zal ons het goede doen zien?*

Ik erken het, deze taal is natuurlijk, maar daarom is ze nog niet goed of gepast en niet

zonder zonde. En omdat ze uit een onreine bron voortkomt, kan de opwelling niet anders dan bedorven zijn.

Denk slechts een ogenblik na. Moet u niet belijden dat moedeloosheid en ik hoop geen twijfel, u zo deed spreken? Was het geen lichtzinnigheid die het kwaad uit uw gedachten probeerde te verdrijven? Was het niet het ene middel ter verstrooiing voor en het andere na, dat u beproefde en ook terstond weer liet varen? Hebt u zich niet met menselijke overleggingen geveleid en het van allerlei veranderingen in lucht en weersomstandigheden verwacht? Hebt u niet in stilte gehoopt dat ziekenhuizen en diverse maatregelen de ziekte zouden stuiten en de sterfte zou worden tegengegaan. Hoopte u niet dat door deze en andere feilbare middelen de voorspoed weer opgewekt zou worden? En nu alles naar uw oordeel is mislukt, voelt u zich dan niet teleurgesteld en ontmoedigd? Ik geloof dat ik dit bij sommigen van u mag veronderstellen. Ik kan dit ook wel verklaren.

Maar zwijgen mag ik hierbij echter niet. En het oordeel dat de Heere uitspreekt over wie Hem wantrouwen, mag ik u evenmin verbergen.

Een apostel verklaart dit wantrouwen ronduit als hoogmoed. Hoogmoed die zich tegen God verzet en eigen kleinheid onder God niet wil erkennen. Alle zodanige roem, zegt hij, is boos, en roept Gods ongenoegen over zich af, en Zijn vreselijke straffen.

Of is dit onbillijk? Blijft God evenwel Zich, in weerwil van zoveel onheil, ook nu niet betonen als de liefderijke en zorgende Vader? Of bent u zelf, en zijn wij allen zoals we hier bijeen zijn geen toonbeelden van Zijn onveranderlijke Vaderliefde? Ging de dood niet ons allen en ging de ziekte niet velen van ons voorbij? En tellen wij bij de vele slachtoffers niet nog velen onder ons aan wie ongedachte redding te beurt viel? Heden nog, daar wij Zijn stem hoorden, en Hij ons door de Heilige Schrift weer toespreken wilde, verhief Hij over ons het Licht van Zijn vriendelijk aangezicht.

Laten we ons daarheen dan wenden, daarop alleen vertrouwen en ons dan ook geheel aan Hem toewijden. Van Hem Die boven alle bid-den en denken helpen kan, van Hem alleen moeten en kunnen wij uitredding verwachten. Vanwaar die komen zal, waarin die bestaan zal, en waardoor die veroorzaakt zal worden, is ons onbekend. Wij weten: Hij zal ons redden, ook dan als de dood ons zou aantasten. Als wij slechts langs de rechte weg, dat is door Jezus Christus, tot Zijn troon de toegang zoeken. Híj, Híj zal ons het goede doen zien.

Maar verbiedt ons dit nu te zorgen? Integen-deel, het vérbiedt ons bezorgd te zijn. Het gébiedt ons te zorgen. Want het geeft er ons rust en moed toe. Wij weten dat wij, als we dit doen, met de Heere meewerken. Wij weten dat Hij met dit doel zovelen van onze broederen kastijden wil, opdat wij in de gelegenheid zou-den zijn om liefdadigheid aan hen te bewijzen. Daarom dan met ijver, broeders, de handen aan het werk geslagen. God Zelf licht ons voor.

Niet vertraagd! *Onder* Hem gestreden! Met verstand en beleid, met ijver en kracht, alles doen wat in ons vermogen ligt. En dan – blijmoedig wachten op de uitkomst! Hij Zelf heeft het beloofd. Zijn beloften falen niet. Hij zal over ons het Licht van Zijn aangezicht verheffen.

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

R_{EVEIL}-SERIE

Voorzitter

Ds. J.A. Kloosterman, Lunteren

Secretariaat

Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

**Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:**

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl